

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Kedden December' 17-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

November' 26-dikán, számos, és nagy tiszteletben lévő férjfiakból 's asszonyokból álló gyűlést tartottak a' Londoniak a' Lordmájori háznál a' *Spitalfieldi* szegény munkásoknak felsegíttetésekre. Nevezetesen sok Fő *Quacker* asszonyok jelentek meg. A' Lordmájor lévén az előlülőjök, egy beszédet intézett hozzájok, melyben azokat az eszközöket adta elő, mellyek által ezen szegényeken segíteni lehetne, úgy, hogy a' segedelemnek sikere lehessen. Úgy vélekedett, hogy legjobban tselekesznek, ha minnyájok, a' kiknek módjok van benne, aláírás által arra kötelezik magokat, hogy a' *Spitalfieldi* Fábrikából égyégy font Sterlinget érő árúportékát fognak vásárolni. Végezetre kikérte a' gyűléstől, hogy mivel ennek egész czélzása csak a' jó tétel, tehát mindenképpen minden egyéb tárgyaknak előhozásától tartoztassák-meg magokat. Rajta kívül sok könyörülő szívű emberek tartottak ezen gyűlésben igen érzékenyítő beszédeket; a' nélkül, hogy valaki valamely politikai tárgyra kibotsátkozott volna. De nem is volt a' gyűlésben senki, a' ki nevét, ezen jóltévő intézetre fel ne' irta volna. Mikor a' gyűlés eloszlott, már 8000 font Sterlingre telt volt az aláírás.

November' 28-dikán a' belső város' tanátsházánál a' közönség' tanátsa is tartott egy népes gyűlést, de itt más színű jóvalások forgottak kérdésben. A' gyűlést ugyan a' Polgármester maga eszközlötte,

de mások kívánságára 's meghívására. A' tanátskozás' tárgya volt a' jelen való állapot, és hogy mi módon lehetne a' nagy inségen segíteni. Hoszzú beszédet tartott nevezetesen *Waithman* nevű polgár, melyben hathatósan deklamált a' *Sine-Curák*, *penziók*, és a' Státus' költségeinek mértéketlensége ellen, azt hozván-ki végre mind ezekből, hogy a' népnek inségein nem segíthet egyéb, tsak a' Parlamentumnak reformáltatása. Végezetre tikkelyekbe formálván jóvallásait, meghatározás végett a' gyűlés' eleibe terjesztette, a' mellyek, hoszzas disputálás után mind meg is határozottak. Jóvallásának utolsó tikkelye a' volt: Hogy egy kérő levelet kell a' Régens Princzhez készíteni és beadni, melly által arra kell ő K. Hertzegségét kérni, hogy a' Parlamentumot lehető hamarsággal összegyűjtetvén, terjesztessen ennek eleibe oly ajánlást, hogy ez minden szükségtelen hivataloknak, penzióknak, *Sine-Curáknak*, eltöröltetésekre, 's a' katonaság' számának 's a' Státus költségeinek kissebbítettésére keressen eszközöket, és a' népnek, a' törvényhozás' munkájához való befolyását 's abban való részesülését, adja vissza. A' kérő levélnek készítése egy biztosságra biztattván ez azt azonnal meg készítette, 's ezt a' gyűlés is helybe hagyta, 's végezetre oly határozást tett, hogy ezen kérő levelet az közönség' egész tanátsa nyújtsa - be a' Princznek.

Annak a' *Nordhumberland* nevű lineahajónak seborvosa, meilyen Bonapartét

Szent Ilona szigetére vitték, *Warden*, részint még a hajórol részint pedig a szigetről, leveleket írt külömbkülömb barátjaihoz *Londonba*, mellyek azután öszszeszedettétvén nyomtatásban kiadattattak. Mostanság az újságok is kiadtak égygyet ezen levelek közzül, melyben így írt *Warden*, már a szigetről: —

„Az ólta, hogy a Napkeleti Indiai hajós sereg ide megérkezett, ez a kis város dugva tele van útasokkal, kik a szokás szerint nagyon kívánnák látni *Bonapartét*. Ezzel a hajós sereggel Gróf *Londonné*, az Indiai Kormányozónak *Lord Moirának* a felesége is, mint útas lévén, *Szent Ilona* szigetén való mulatása alatt a Kormányozónak házában lakott. Kiszállása után a következő napon vendégséget adott a Kormányozó *Hudson Lowe*, melyre *Bonapartét* is meghívatta. Generális *Bertrand*tol küldötte-el hozzá a meghívó levelet, melly, a mi a betsület's illendőség' réguláit illeti, oly kifejezésekkel volt írva, hogy azt lehetett reménleni, hogy nem fogja megvetni *Bonaparte*. Minthogy azonközben úgy látszott, hogy *Bonaparténak* ezen meghívattatása által inkább a Grófnénak akarta kedvit tölteni a Kormányozó, mint sem *Bonaparténak* tiszteletet tenni, tehát ezt nem úgy fogadta *Bonaparte*, mint reménlették. *Bertrand* által adta a levelet: *Bonaparte*, elolvassván nem szollott réa egy szót is. — „Sire! hát mitsoda választ parantsólja Felséged, hogy adjak?“ (kérdezte *Bertrand*). — Mondja meg nekik, hogy a Császár semmi választ nem adott. — Én éppen ez nap' délután tsaknem örökké *Bonaparténak* a szobájában voltam, 's felelgettem kérdéseire szokás szerint, mint tudtam. Mostani kérdései nagyobb részint ennek a Napkeleti Indiából visszaérkezett hajós seregnek, 's a mi Indiai kereskedésünknek állapotját, 's azokat a sok Anglusokat illeték, a kik Napkeleti India és Anglia között szüntelenül járnak - kelnek. Beszélgetésközben behoztam, hogy a most itt lévő

sok idegeneket az a reménség táplálja, hogy őtet talám ma, a mint újat a Kormányozóhoz ebédre fogja venni, az útban megláthatják. Ezen szóknak hallására nagyon megmérgeződött *Bonaparte*, mint ábrázatja 's beszédjének hangja mütatta, 's így szollott hevesen és röviden: — „Mit? hát azon katonáknak tsoportjába mennek én enni, a kik engemet őriznek?“ — Hanem kevés szempillantatok múlva ismét vissza térvén lágymelegsége, így folytatta beszédét: — „Nem tudom, hogy is tehettek-fel valóban, hogy én ezen meghívattatást elfogadnám; a hely messze van; a határozott óra nekem alkalmatlan; osztán, minthogy a kiszabott határon-túl engem' örökké egy tisztnek kell kísérni, fel tettem magamban, hogy ezen határon-túl soha se' mennek.“ —

„Gróf *Londonné* e'szerént ide hagyá a szigetet a nélkül, hogy *Bonapartét* láthatta volna, és mint mondják úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy nagyon sajnállotta, hogy célját el nem érhetette: én pedig azt tartom, hogy másfelől *Bonaparténak* is nehezen esett, hogy így kellett történni a dolognak. Kevés napokmúlva kérdezte töllem, hogy láttam-é a Grófnét? — Láttam, igen is (mondék), mert megtisztelte látogatásával a *Nordhumberlandot* is. — Elő beszéltem *Bonaparténak* továbbá, hogy miként nézegette-meg a Grófné a nevezett hajón azt a kamarátskát, melly az ő (*Bonaparte*) ide való evezése alatt néki szállásúl szolgált. Gondolván, hogy időtöltést tsinálok néki, említettem, hogy az újságon kapó emberek, nem tsak megnézik ezen kamarátskát, hanem még arra a székre is réa ülnek, mellyen ő (*Bonaparte*) ült. — „Hát viseltetett-é azon székhöz a Grófné is ezen tisztelettel? — kérdezte *Bonaparte*.“ — Sajnálva kéntelenítetttem néki azt felelni, hogy ezt nem tudom, mert éppen ekkor nem voltam azon kamarában. — Ugy látszott azonközben, hogy *Bonaparte* nem rossz kedvel hallotta, hogy az emberek még arra a székre is leülnek újságkivánásból, a mellyen ő szokott volt ülni a hajó kamarájában. —

„Gondolja-e az Ur (így szollott azután), hogy Angliában illetlennek tartották volna azt, ha a' Grófné engem *Longwoodban* meglátogatott volna? Hibának találták volna-e, ha a' Grófné ezen kertbe Gróf *Bertrandnéval* egygyütt látogatásomra jött volna? Sok Dámák, a' kik Napkeleti Indiából útoztak Anglia felé, vezettettek-be hozzám ezen a' módon. Ha Gróf *Londonné* nékem azt izente volna, hogy az útozás miatt elbágyadt, vagy valami egészségbeli egyéb gyengeségét érzi, én néki örömmel udvarlására mentem volna.“ — Én ezekre e'képpen feleltem: Minthogy a' Grófné és én hazafiak vagyunk, bizonynyal módot fogok keresni arra, hogy néki ezen szép gondolkodást megbeszélhessem.

„Ezen tárgyról hirtelenséggel mind ezektől oly nagyon különböző dologra szökött Bonaparte, hogy ha egész életében gondolkozna is rajta valaki, még is ki nem találhatná. Azt kérlette, hogy van-e valami esmeretségem a' *Phisiognomiával*? — Én (mondék) ezen tudományra soha semmi különös szorgalmatosságot nem fordítottam. — „Hát olvastam-e valaha *Lavatert*?“ — Én az ő könyveiből csak némely kiszedegetett apróság tikkelyeket olvastam, 's ennyiből áll az ő tudományairól való minden esmeretségem. — „Megtudja-e itélni az Ur az ábrázat' vonásaiból, hogy bír-e ez vagy amaz ember valami talentummal?“ — Én, hogy az igazat megvalljam, ezen kérdésre egyebet felelni nem tudok, hanem csak azt, hogy ha valakinek a' szemei közé nézek, azonnal meg tudom mondani, hogy tettik-e nékem az ő ábrázatja, vagy nem tettik? — „Ah (így felelt tüzesen és sebesen ezen szavaimra Bonaparte), hiszem éppen e' kell nekem. Meg nézte-e az Ur valaha figyelmetesen a' *Hudson Lowe* ábrázatját?“ — Igen is, megnéztem Uram! — „Hát mit tart az Ur felőle?“ — Nékem, ha az igazat meg kell vallanom, a' *Lowe*' feleségének ábrázatja sokkal jobban tettik, mint az ő magáé. —

„Erre *Bonaparte* égygyet jót nevetvén, én minden módon iparkodtam az ezen tárgyról való beszélgetést félbe szakasztani, hanem ő mind csak ezt folytatta; 's a' maga előbbeni (*Sir Cockburne György*) és mostani örzői (*Hudson Lowe*) között összehasonlításokat tsinált, de, mint látszott, csak tréfás hangon, 's gondolatainak oly sebes forgatásával, hogy nékem abból valamit megfognom tsupa lehetetlenség vala. —

„Éppen *Longwoodban* (a' *Bonaparte*' akkori szállásán, voltam, midőn a' *Javai* utolsó Kormányozó *Raffles* Ur, Európa felé útozván és itt *Sz. Ilonánál* kikötvén, társaival egyetemben engedelmet nyert arra, hogy *Bonapartét* meglátogathassa. Ez az Ur olyan nagyon kívánta *Bonapartét* meglátogatni, hogy csak nem megbolondult belé; melyre nézve minden módok elő is vétettek hogy célját elérhesse. *Napoleon* eleintén egészsége gyengeségével mentegette magát, hanem idővel csak ugyan órát adott néki, midőn az Ex-Császár az Ex-Kormányozónak látogatását el fogná fogadni. Az audientzia után *Raffles* Ur nem tudta azon való örvendezését voltaképpen kifejezni, hogy mi módon fogadtatott az Ex-Császári audientzián. Én azoközben csak hamar a' *Raffles* úr bútsuvétele után izenetet vettem *Napoleontól*, hogy a' kertben látogassam meg. Mikor megérkeztem, a' kísétálásra mindeneket készen találtam; minden hozzá tartozók, aszszonyok férjfiak, nálla voltak, a' lovak befogva, a' hintók az ajtó előtt állottak; a' paripák felkantároztak voltak; én azoközben oda érkeztem, 's megérkezésem által az indulást egy kevésbé hátráltattam, minthogy *Bonaparte*, mikor éppen fellépni akart volna a' hintóba, a' helyett hozzám fordult, és én úgy itélvén, hogy hozzám akar szollani, magamat meghajtottam, 's kalapomat levettem, de ismét azonnal feltettem, noha azt a' Grófok és Generálisok levéve honyaljak alatt tartottak — 's ezen állásban ilyen beszéd támadt köztünk: — *Bonaparte*: — „Esmeri-e

az Úr ezt a Jávai Kormányozót? — Én ma láttam ötet először. — „Tud-e az Úr valamit ezen szigetről? — A' mit felőlle tudok, mindent másoktól hallottam. — „A' Hollandusok pestises természetűnek írták lenni ezen szigetet, de úgy itélek, hogy most másképpen vélekednek felőlle? — Én is így itélek; legalább mi (Anglusok) nem találtuk azt oly rosznak, mint a' régi beszédek szerént tartbattuk volna. — „Látott-e az Úr valaha valamelly pestises történetet? — Soha sem. — Eméri-e az Úr ezen nyavalyát? — Én semmit nem tudok rolla egyebet, tsak a' mit olvastam. — „Az Egyiptomi Frantzia ármáda sokat szenvedett ezen nyavalya miatt, és én igen bajosan oltalmazhattam-meg azokat is, a' kiket ez a' nyalya nem bántott, az eltsüggedéstől. Minden módon azon kellett iparkodnom, hogy eltitkolhassam előtök, a' mit jól tudtam. Ez a' nyavalya tsak a' lehellet által ragadhat-el, ugy-e? — Én (mondék) úgy hallottam, hogy tsak valóságos érdeklés (hozzáérés) által. — „Nem úgy van (felelt Bonaparte) mert én szünetlenül látogattam az ispotályokat, 's hogy a' hozzájoklatókat bátorithassam, 's tapasztalásaim által arról is meggyőzöttetve lévén, hogy a' pestist tsak a' tüdő ragaszthatja másra, hozzá is nyúltam a' betegekhez. De égyzersmind ezzel az előrevaló vigyázással is éltem, hogy elébb mindenkor ettem, néhány pohár bort is ittam, 's a' pestises ember mellett mindenkor úgy állottam, hogy a' szél rollam ő feléje fútt.“

„Igy beszélgettünk valami 20 minütányit, melly idő alatt az ő kísérei nagy tisztelettel várokoztak; és én úgy itéltem, hogy már illendő leszen elbútsuzni, hanem ő még ekkor sem akart semmit észre venni. Végezetre meghajtván egy kevéssé magát, Bertrándnét karon fogta, a' hintóhoz vezette, maga is beült, én pedig ott megállván végig akartam nézni elindulásokat. Ő azonban még egy üres helyet látván lenni a' hintóban, hívott, hogy üljek-be nagyobb,

mellyet én el is fogadván beültem, és megvallom, hogy ilyen, alkalmatlanság nélkül való és vidám szekerezést régen nem tettem, mint e' vala. (A' többi következik).

A' Londoni Udvari újságbau Nov. 26-dikán egy proklamátziója jött ki a' Régens Princznek, melly által a' Parlamentumnak öszszegyülése, Januarius' 2-dikáról, a' melly napra egy előbbeni proklamátzió által vala határoztatva, a' nevezett hónapnak 28-dikára tétetik által.

„Tudva való dolog, így szoll a' *Morning Chronicle*, hogy Doktor *Franklin* a' maga hátrahagyott írásait egy unokájának *Franklin Temple* Williamnak hagyta vala. Sok nyomtatók iparkodtak azon, hogy ezen írásokat a' kinyomtatásra magoknak megszerezhessék: hanem igen drágának tartották; 's az alkudozások oly sokáig terjedtek, hogy a' közönség már félni kezdett vala, hogy talám el is fogja ezen tudományos kintset veszteni; sőt oly birek is kezdettek vala már szárnyalni, hogy a' tulajdonostol oly emberek kapták volna kezekbe jó summáért ezen írásokat, a' kik megakadályoztatni szeretnék ezeknek kinyomtatását. Mi ellenben örömmel kihirdetjük már most, hogy mind ezek a' beszédek, fundamentum nélkül valók, és hogy ezen mély gondolkodású, nagy tudományú erköltstanító mesternek, és a' Státusok' nagy emberének írásai, *Londonban*, nem soká meg fognak jelenni nyomtatásban.“

Frantzia Ország.

A' közelebb költ Magyar Kurirban, a' *Robert Antonia* kérő levele felett való disputálásnak leírásában, a' November' 29-dik napján tartatott ülésbéli beszédek közül, a' tárgy' hosszúsága miatt elmellőztünk vala némelyeket. Most ide teszszük ezek közzül is némelyeknek velejét avagy tsak az úgy nevezett *Últrák'* és *Constitutzió-nálisok'* gondolkodássok' módjának tanulása vegett: —

Jacquinot, némelly tagoknak a' közönséges szabadság mellett 's a' Ministereknek szabad akarat szerént való tselekedeteik ellen való buzgássokat tsudálván — egy esztendő alatt, úgy mond, tsak egy szót se' hallottunk, hogy a' szabadságnak pártját fogta volna: ha felteszszük is, hogy szükségesek a' Ministerek ellen most jóvalott eszközök, már így is késők. A' Ministeriumnak foglalatosságaiba avatkozni, annyi mint a' Királyi hatalmat bitangólni (usurpálni) akarni; úgy a' Hadi vagy Belső Ministert is számadásra lehetne vonni valamely tisztnek vagy Prefektusnak letevéséért, ha a' Politziai Ministerrel valamely politziai eszközzel való élésért így tselekedhetünk. Az a' nap, mikor a' mi törvényhozó gyűléseink a' Ministereket magok' eleibe czitáltak, és ők o'ly gyengék vagy engedelmesek voltak, hogy megjelentek, a' Királyság' megbuktattatásának napja vala. Én azt jóvallom, hogy ne vegyük-fel a' *Robert Antonia* kerő levelét. — *Benvist*: Az a' jus, hogy ezen kamara' eleibe kerő leveleket lehessen beadni, azonnal semmivé leszsz, mihelyest a' kamara nem bír azal a' jussal, hogy a' Ministerektől a' dolog felői magyarázatot kívánnyon. Leginkább akkor kívánhatja a' panaszló, hogy ezen kamara felvegye az ügyit, mikor a' panasz valamely Minister ellen van intézve; ennek pedig magának még nagyobb szüksége van arra, hogy a' vádnak fundamentumnélküivalosága világosságra jőjjön, mint a' panaszlónak. Azt, hogy a' Ministereket el lehessen vádolni, a' Constitúciónak 56-dik tikkelye megengedi; hogy felelőssel tartozzanak, ezt ők magok is megismerték; a' tavaly Oktob. 29 dikén költ törvény sem oidozza-fel őket az alól. — *Ravez*: A' tselekedetek, mellyekért a' két *Robertet* (az öreget 's a' fiát) fogságra tették, elég nyilvánosságosok, ők azzal vádoltatnak, hogy szerzői és kinyomtatói voltak azon gunyoló irásnak, melly ilyen czim alatt jöttki: *Consequences immediates de la condui-*

te du Ministère. — *Serre*: Ha azzal vádoltatna a' Minister, hogy a' Státusnak valamely fennálló törvényét megsértette az által hogy egy polgárnak jusait meg'ámodta, így már valósággal elfogadhatná a' Kamara az ellene való panaszt, 's azért, a' Constitúzióban meghatározott módon számot kérhetne a' Ministertől. Itt pedig most tsak egy olyan törvény körül forog a' kérdés, melly tsak a' szempillantatnak munkája volt 's a' Ministernek nagy mezőt engedett arra, hogy úgy tselekedjek, mint jónak gondolja. Státus' principiumai dikálták ezen törvénynek hozattatását: a' Státus' principiumai meg is akadályoztathatják azt, hogy a' Ministertől számot kérhesse-nek azért, ha valamely esetben annak hasznát vette.

~~~~~
Párisban egy szabólegényt nem régen, a' maga lázzasztó beszédiért, és hogy a' Királyi testörző seregből valami katonákat eltsábitani iparkodott, két estendeig tartó fogságra ítétek; a' kortsmán, e' féléket beszélt a' gyáva, hogy *Bonaparte* Szent Ilnárol elszökött, *Lengyel* országban egy nagy ármádának vezérévé lett, az Anglusokat megverte, 's 40,000 Magyarok által segítettven egyenesen megyen *Paris* felé.

Északi Amerika.

Washington városa, a' hol a' *Congressus* tartatik, nagyon fényesedik. *Olasz* és *Frantzia* országokból hívtak nagy építő mestereket az újabb épületeknek elintézésére. Azt írják, hogy a' mennyi pénz Angliából Amérikába, 's nevezetesen a' mennyi tőkepénz az Angliai bankókból kivétettven, az Amériikai bankókba által vándorolni kezdett, valósággal felyül mülja a' képzélést, és mind azok az eszközök, mellyeket Angliában még eddig, valamint ezen pénzkivándorlásnak úgy az emberek Amérikába való általköltözésének megakadályoztatására, elő vettek, mind foganatlanok voltak. Egy időtől fogva *Olaszok* is nagy számmal kezdenek, *Livornóbol*, *Genuából*, és

Korsikából, ezen Szabad Státusokba által vándorolni és ott megtelepedni. A' *Murat* barátjai 's tisztjei közzül is sokan odamentek. Még a' Frantzia országból való odaköltözés is tart. A' kik ott sok földeket vásároltak, *Irlándiai* elszegényedett Familiákat vitetnek földjeiknek mivelletésére, a' kik örömet mennek, a' mennyitsak kell, tsak az útjokat fizessék-meg azok, a' kik őket oda vitetik. Abban is nagyon szerentsések most ezek az Amérikiak, hogy nállók az idén, nevezetesen az ő Napnyugotra és Délre-fekvő tartományaikban, sok gabona termett, *Angliában* pedig igen rossz aratás volt, 's már most amazok ide spekulálnak gabonáikkal, reménlvén, a' mit tsak nem bizonyosan is fel lehet tenni, hogy az Angliai kikötőhelyekbe nem soká befognak a' gabonát vivő hajók botsáttatni.

B e l g i u m.

A' hires *Vandamme*, kinek neve a' Frantzia számkivettettek' sorában találtatik, nem engedelmeskedvén azon parantsolatnak, hogy a' Belga' Király' földjéről távozzék-el, onnét a' Prussus határszélre kikisértetett.

B é t s.

Nemzeti Bankó.

Az Austriai Nemzeti Privilegiált Bankónak ideig való Igazgatása által közönségesse tétetik, hogy a' kisebb számú öszszegyűlekezett Bankóbiztosságnak ajánlására, a' Státus' Fő Administratziójának előre való helybehagyásával, a' beadott Aktziákból öszszegyűlt Conventziós pénz summák, valamint szintén azok a' summák is, melyeket az *Eltörő Fundus* a' Patens' ereje szerént ezen Váltó Házaknak, úgymint az *Arnstein* és *Eskeles*, *Fries* és *Companiája*, *Geymüller* és *Companiája*, és *Steiner*'s *Companiája*' házaiknak, az ő egész erejű

kezességekre 's hónaponként *Fél per Cent* interesre, egy ideig által adattattak, azért, hogy ezen mint *Depositum* ügy állott summákat, a' Nemzeti Bankó Statútumainak nem soká lejendő tökéletességre való jutásokig, a' részeseeknek javokra haszonhózókká tegyék.

„Gróf *Nemes Adam*, ideig való Bankokormányozó.

„*Hippenmayer Conrad János*, ideig való Bankóigazgató.

„*Horncostol György Keresztely*, ideig való Bankóigazgató.

Tegnap ismét semmivé tettek 10 millió forintokból álló, olyan papirospénzt, melly az Aktziákból gyűlt-bé, a' melyről így következik az előre kiadatott — “

H i r a d é s.

A' Cs. K. égygyesült Beváltó és Eltörő Biztosság ezennel közönségesen hírül adja, hogy az ő kormányozása, felvigyázása, és Controllirozása alatt, 's a' Deputatzió' Udvari Számtartóságának közbenjárásával, azon papirospénzből, melly az 1816-ban Oktober' 29-dikén kijött Felséges Patens által kiuyittatott 5 per Centes költsönözés útján begyűlt, 's akkor mindjárt általlyukasztatott, a' kineveztetett Cs. K. Biztossnak jelenlétében a' folyó December' 16-dik napján délelőtt 11 órakor a' Glaszin az ügy nevezett *Stubenthor* nevű kapun kívül lévő elégető házban, közönséges módon semmivé tétettek. Költ Bétsben December' 15-dik napján 1816-ban. —

Gróf *Nemes Adam*, Elölülői Helytartó 's az Erdélyi Rendek Küldöttje.

Gróf *Veterani - Malendrin Julius*, az Alsó Austriai Rendek' Küldöttje.

Báró *Koller Ferentz*, a' Karinthiai Rendek' Követje.

Dec. 13-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 355 1/6 forintot,
 Dec. 14-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 345 — forintot,
 — egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 16 fl. 20 kr.
 Dec. 16-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 343 7/8 forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nádor Ispány ó Tsászári Fő Herczegsége, kedves Élete párjával Hermine Fő Hgnével Dec. 6 dikán estve Budára, szerentsésen meg érkezett.

Ezennel meghívattatnak az Orvosi Tudományok Doctorai, kik a' Nevelés módjának (*Ratio educationis*) 154-dik cikkelye szerént a' Magyar Kir. Universitásbeli Orvosi Karnak Collegiumába felvétetni kívánkoznak, hogy Kérelmeiket mennél előbb beküldeni ne terheltessenek.

Vitézvári Báró Simonyi Jósef Ezredes Kapitány Ó Nagysága és Bernhorst Fő Hadnagy a' Nemes Hessen-Hombourg Huszár Regementből, a' Prussus Királyi Hadi Érdemek Rendének Czimerével meg ajándékoztattak.

Gróf Eszterházi Vincze Urat, Károly Herczeg Uhlánussai közt lévő fő Strázsa-Mestert, a' *Krisztus* Rendének Czimerével ajándékozta meg Ó Szentsége. — Szabó Fő Hadnagy Urat, a' Lichtenstein Huszároknál, a' Toscánai Nagy Herczeg, Sz. József Rendének Vitézi Czimerével diszesítette meg. — Gróf Eszterházy Mihály Urat, a' Hessen Hombourg Huszár Regementbeli Kapitányt, Tsászári Királyi Kamarássá nevezni méltóztatott ó Felsége.

Székes Fejérvárról Nov. 24-dikén: Ma derült fel a' Székes Fejérvári Püspöki Megyének régen kívánt, öröm-ünnepe, mellyben Mélt. Fő Tisztelendő Vurum Jósef Ur ó Nagysága Fő Pásztori Hivataljába, 's Püspöki székebe pompás Egyházi tisztelettel béiktattatott. Ezen fényes Egyházi szertartásra előre kibotsátott Fő Pásztori level által hivatalosok voltak, a' Megye Kerületjeinek Al-Esperestjei, a' Lelki Pásztorok, 's az egész világi, és szerzetes Megyebéli Papság. Béjövételének megditsőtésére, Székes Fejérvárnak buzgóságra gerjedett Polgárjai több lovag, és gyalog szá-

zadokban fegyveressen kívántak tenni tiszteletet: de a' kegyes Méltóság minden világi tisztelet-adást elmellőzván, megelőzte Polgárjaink szíves törekedéseit, és Novembernek 19-dikén Budáról megindulván, azon a' napon estve 6 óra tájban tsendesen Püspöki Lak-helyére megérkezett közönséges örvendezésünkre. A' következő napokon a' Fő Tisztelendő Nemes Káptalan, a' Papság, a' Ts. Nemes Vármegye, a' Nemes Város jeles kiküldöttséggel tisztelték-meg Fő Pásztorjokat, 's szíves örvendezések között Nagy Érdemeinek meghódolván, be tellyesedve látták óhajtaikat, 's érzették, hogy kegyes Atyát, bölts Tanátslót, és hatalmas Védőt nyert Megyénk ezen Fő Uri Méltóságban. A' Béiktatás napján 9 orakor a' Fő Tdő Nemes Káptalan, a' Világi és Szerzetes Papság innepi tisztelettel fogadták ó Méltóságát az Anya Templomban, a' hol a' Tekéntetes Nemes Vármegye Rendjei, a' Nemes Város Tanátsa, a' tanuló Ifjuság, 's a' Polgárság fényes Gyülekezetben jelentek meg üdvözlésére; 's a' nagy oltárhoz vezetteivén, a' Sz. Ambrus Éneke, örömet zengedező muzsika mellett el énekeltetett. Felolvastatván a' Római Bullák, a' Megyebéli Papság' nevében Fő Tisztelendő Nagy Boldizsár Apáthur, Lector, és a' Kanonok Ur ó Méltóságát ékes beszéddel tisztelte, 's a' köz örömet, bizodalmat, mély tisztelettel rajzolta, és azon reménységet, 's boldog jövendőt, mellyre Megyénk virradott, elevenen lefestette. Megfelelt erre ó Méltósága, 's Fő Pásztori első Beszédjét a' Fő Tisztelendő Nemes Káptalanhoz, a' Világi és Szerzetes Papsághoz, és a' Nevendékekhez Apostoli buzgósággal, Atyai kegyességgel intézte, mellyben Fő Pásztori hivattatásának terhét, az Egyházi Rend Tisztjét elragadtató ékes szóllással előadta, 's tellyesítését az Úrnyája Legeltetőjinek szívekre kötötte; Püspöki Magyar Anya-Szent-Egyházát Ditső Sz. Ist-

vánnak első Apostoli Sz. Királyunknak, Megyénk Pátronussának pártfogásába buzgó lélekkel ajánlotta; melynek végével a' Megyebéli Papság ő Méltóságának felszentelt Jobbja tsokolásával, mint Fő Papjának, és Kormányozójának meghodult. Ekkor a' Templom előtt hadi Rendbe kiállott Polgári Századok üdvözlő lövéssel jelentették a' Fő Pásztornak beiktattatását, szerentsé- sen el kezdett Egyházi Kormányozását; a' mozsár-ágyúk pedig a' Püspöki Lakhely mellett dörgésekkel az örömtő város mesz- sze részeire röpítették. A' Nagy Misét ő Méltósága tartotta, Tiszteletbeli Infulatusok voltak Méltóságos K o v a l i k J á n o s választott Tribuniczai Püspök az Esztergomi Ke- rületnek Generalis Vicarius, és Mélt. M a k a y A n t a l választott Makariai Püspök, Udvari Tanácsos, és a' Septemviralis Tábla Assessora. Tiszteletbeli Diaconusok voltak Fő Tisztelendő Nagy Pál, Beheli Apát Úr, a' Fejérvári Káptalannak Cantorja, és Fő Tisztelendő S i m o n y i P á l Apátúr, Fe- jérvári Kanonok. Szolgálatot tévő Diako- nusok Fő Tisztelendő M a r i c h J á n o s Ka- nonok, és Nagy Tiszteletű F e j é r G y ö r g y a' Pesti Kir. Fő Iskoláknál a' Hit - Tudo- mánynak Tanítója. Ceremoniarius Fő Tiszt. S z a b ó J ó s e f Soovári Apátúr, és Fejérvári Custos. A' nagy Misének jeles részein a' Polgári Századok üdvözlő lövéseket tettek, a' Mise után pedig a' Püspöki lakhely előtt hadi rendbe állván, háromszori lövéssel fe- jezték be az beiktatás ünnepét. A' Méltó- ságos Püspök Fő Urí Vendégjeit, a' kik 118-tzan voltak, gazdag ebéddel fogadta, 's öröm napjának megdicsőítésére a' szegény Polgároknak pénzbeli segedelmet rendelt. — Több Magyar, és Deák versek hirdet- ték ezen Fő Papi Méltóságnak Nagy Érde- meit, és a' Megyének szíves örvendezéseit.

Felséges Urunk, N. Baranya várme- gyében helyheztesztett M o h á c s mezővárosa' közönségének kérésére, kegyelmesen meg- engedni méltosztatott, hogy ott egy Gymna-

sium állittassék-fel, és ez a' Sz. Ferentz' Szerzetebéli Atyákra bizattassék.

Elegyes dolgok.

Egy *Amsterdamban* kijövő közönséges levél hiteles dokumentumokhoz elő annak megmutatására hogy *Amérikat*, nem *Columbus Christof* nem is *Americus Vespucius* hanem *Behens Márton* nevű *Norimbergai* Német fiú találta-fel, ki is a' földnek, tengernek és tsillagoknak nagy esmérője lévén, még az 1459-dik esztendőben egy hajón, mellyet a' *Portugallus Király*' II-dik János' leánya *Isabella*, az akkori *Burgundiai* 's *Flandriai* Régense, készítettett útnak, a' tengerre kivezván, legelőbb is *Fayalt* ta- lálta-fel a' több *Azori* szigetekkel egyetem- ben, a' mellyek akkor eleinten sok ideig *Flamandiai* szigeteknek neveztetek, azért, hogy *Flamandi* vagy *Flandriai* lakosokat telepített-meg ott *Behens*. Ezzel azonköz- ben ő meg nem érvén, II-dik János Király- hoz folyamodott, 's ettől egy hajós sereget 's minden egyéb segedelmet kapván, 1484- ben, és így a' *Columbus* expeditziója előtt 8 esztendővel, ismét elevezett, *Brasiliát* feltalálta, 's onnét *Amérikanak* legdélibb tsútsához evezett, a' *Patagonok* földjét meg- látogatta, az általa feltaláltatott földekről *János*' Király számára rajzolatot készített, 's annak mássát a' maga születése' helyyé- nek *Norimbergának* is meg küldötte, a' hol azt most is tártják. De mások is vol- tak már, a' kik azt merték erőssíteni, hogy nem *Columbus* 's nem is *Americus* lettek volna *Amérikanak* első feltalálói.

Minthogy az *Angliai* történeteknek lei- rásaközben sokszor előfordúl ez a' kifejezés *Londoni Közönség*' Tanácsa, vagy *London városának nagy Tanácsa*, tehát megjegyezhet- jük, hogy ez egy olyan gyűlést teszen, a' melly- re *Londonnak* külömbkülömb papi megyei, bizonyos számú kiválasztott személyeket kül- denek. Legelőlülnek ezen Tanácsban az úgy nevezett *Város*' Aldermánnjai, vagy öregei.